

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Výlet Pravěké osídlení Plzeňska vás povede po stopách nalezišť pravěkých a raně středověkých hradišť v okolí Konstantinových Lázní (Okrouhlé Hradiště, Bezemín, Šipín, Ostrov) a představí vám, jak taková hradiště vypadala, kdo je obýval, co bylo obživou těchto obyvatel a jakým způsobem byli pohřbíváni.

I. VARIANTA VÝLETU

JEDNOTLIVÁ ZASTAVENÍ:

Hradišťský vrch u Okrouhlého Hradiště, zřícenina hradu Gutštejn, mohylové pohřebiště, hradiště Bezemín, hradiště Šipín, hradiště Ostrov, zřícenina hradu Falkenštejn

ČASOVÁ NÁROČNOST (POUZE TRASA PĚŠKY):

5 hod. 10 min.

ČASOVÁ NÁROČNOST (TRASA, VÝKLAD, PRÁCE S PL):

7 hod.

DÉLKA TRASY VÝLETU:

15,2 km

TRASA VÝLETU:

Poloučany, Hradišťský vrch u Okrouhlého Hradiště (2 km, 35 min.), **zřícenina hradu Gutštejn** (4 km, 1 hod. 25 min.), **mohylové pohřebiště** (1 km, 25 min.), **hradiště Bezemín** (360 m, 10 min.), **hradiště Šipín** (1,5 km, 30 min.), **hradiště Ostrov** (4 km, 1 hod. 15 min.), **zřícenina hradu Falkenštejn** (2 km, 40 min.), **rozcestí na silnici č. 201** (300 m, 10 min.)

DOPRAVA DO POLOUČAN A ROZCESTÍ NA SILNICI Č. 201:

vlastní doprava

II. VARIANTA VÝLETU

JEDNOTLIVÁ ZASTAVENÍ:

Hradišťský vrch u Okrouhlého Hradiště, zřícenina hradu Gutštejn, mohylové pohřebiště, hradiště Bezemín, hradiště Šipín

ČASOVÁ NÁROČNOST (pouze trasa pěšky):

3 hod. 35 min.

ČASOVÁ NÁROČNOST (TRASA, VÝKLAD, PRÁCE S PL):

6 hod.

DÉLKA TRASY VÝLETU:

9,76 km

TRASA VÝLETU:

autobus. st. Konstantinovy Lázně, Hradišťský vrch u Okrouhlého Hradiště (2,4 km, 55 min.), **zřícenina hradu Gutštejn** (4 km, 1 hod. 25 min.), **mohylové pohřebiště** (1 km, 25 min.), **hradiště Bezemín** (360 m, 10 min.), **hradiště Šipín** (1,5 km, 30 min.), **autobus. zastávka Křelovice, Šipín** (500 m, 10 min.)

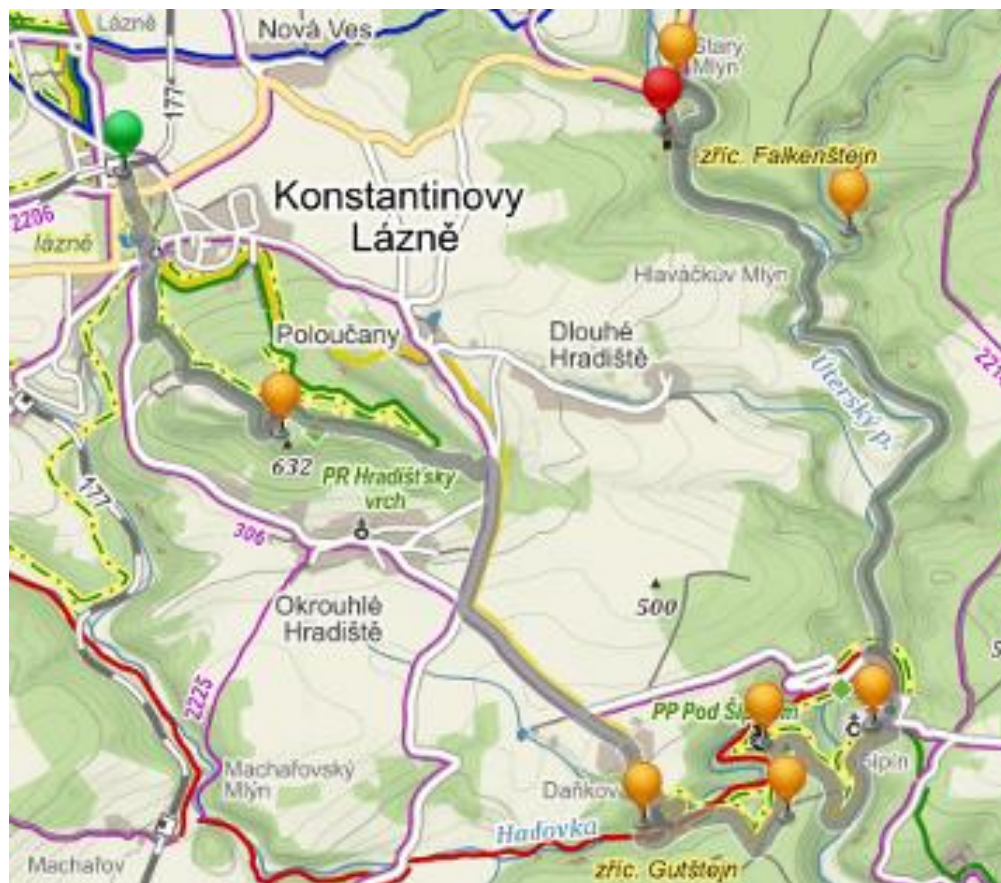
DOPRAVA DO KONSTANTINOVÝCH LÁZNÍ A ZE ŠIPÍNA:

autobus – ČSAD autobusy Plzeň a.s. (zastávky: Konstantinovy Lázně, autobus. st., Křelovice, Šipín)

vlak – ČD, trať 170 a 177 (zastávka: Konstantinovy Lázně)

2

MAPA VÝLETU:

3

ZASTAVENÍ

HRADIŠŤSKÝ VRCH U OKROUHLÉHO HRADIŠTĚ

- **PŘÍSTUPNOST:**
volně přístupný
- **VÝŠE VSTUPNÉHO:**
zdarma

Druhé největší hradiště v západních Čechách se rozprostírá na masivním čedičovém kopci. Hradiště pochází z pozdní doby bronzové (9. stol. před n. l.), zaujímá plochu 50 ha a jeho obvodové valy mají délku 3,7 km. Kromě valů se z původního osídlení dochovaly i pozůstatky bran. Na východním cípu se dobře dochovala zdvojená uličková brána (zřejmě hlavní). Na severu je znatelná další velká brána. Hradbu tvořily dvě rovnoběžné řady balvanů vzdálené od sebe přes 2,5 metru, mezi nimiž byla hlína a menší kameny. Výška hradby byla okolo 150 cm. Uvnitř opevnění jsou dodnes tři prameny. Výzkum v 60. letech 20. století zjistil obytné polozemnice, zahloubené metr do terénu s ohništěm v blízkosti, zásobní jámy a další menší objekty. Nalezeno bylo přes 37 tisíc zlomků keramiky patřící k pozdně bronzové nynické kultuře. Nálezy z jiných období se téměř nevyskytují.

ZŘÍCENINA HRADU GUTŠTEJN

- **PŘÍSTUPNOST:**
nepřístupný

Zřícenina hradu Gutštejn se nachází nad přítokem Úterského potoka. Hrad byl založen počátkem 14. století mocným rodem Gutštejnů. V roce 1422 odolával obléhání husitským vojskem. Gutštejnové ovšem vlastnili i mnoho dalšího majetku, a tak již v 15. století hrad zůstával stranou jejich pozornosti. Nakonec ho v roce 1549 prodali Hanušovi Elpognarovi, majiteli Bezdruzic. Poté už hrad zůstal neobydlený. Po skončení třicetileté války z něj zbyly jen zříceniny. Nejstarší etapu hradu připomínají pozůstatky obvodové zdi na severní a západní straně, zčásti i na straně východní. Z druhé poloviny 14. století pochází hranolová věž se zaoblenými rohy, která hradu dominuje.

HRADIŠTĚ BEZEMÍN A MOHYLOVÉ POHŘEBIŠTĚ

- **PŘÍSTUPNOST:**
volně přístupné
- **VÝŠE VSTUPNÉHO:**
zdarma

Raně středověké slovanské hradiště u Bezemína z 8. a 9. století tvořilo celek s blízkým mohylovým pohřebištěm. Z původního hradiště, které opevňoval příkop a dřevohlinitá hradba s čelní kamennou plentou, se dochovaly valy a příkop. Patrné jsou také stopy po bráně. Hradiště mělo dvě samostatně opevněné části. Větší část hradiště se rozkládá na ploše 3,5 ha a ohraničují ji pozůstatky valu a příkopu, který byl vysekán ve skále. Menší opevněná plocha má rozlohu 0,4 ha a její val připomínají v převážné míře jen terénní nerovnosti. Bezemínské hradiště je podle archeologických nálezů označováno za nejstarší slovanské hradiště západních Čech. Archeologické průzkumy, při nichž byly nalezeny přepálené kameny, dokazují násilné zničení tohoto hradiště. Mohylové pohřebiště pravděpodobně vzniklo ve stejném období jako hradiště. Dochovalo se více než 40 mohyl ve čtyřech skupinách. Mohylové násypy byly navrženy z kamenů. Jsou poměrně malé, největší z nich dosahují výšky pouze 60 cm. V Čechách ojedinělá je tzv. hromadná mohyla, která vznikla postupným spojením několika mohylových násypů.

HRADIŠTĚ ŠIPÍN

- **PŘÍSTUPNOST:**
volně přístupné
- **VÝŠE VSTUPNÉHO:**
zdarma

Slovanské hradiště z pozdní doby bronzové a raného středověku se rozprostírá na ostrožně ve výšce 430 metrů n. m. Ostrožna je od okolního terénu na jihu a severovýchodě oddělena roklími, na západě a severu ji obtéká Úterský potok. V nejužším místě šije na východě byl příkop a první příčný val, dodnes zachovaný v délce 8 metrů. Val se pak otáčel k západu a po severním okraji ostrožny vedl k druhému příkopu. Plošina o rozloze 1,5 ha byla obehnaná obvodovým valem. Lokalita byla opuštěna na počátku 12. století. Dnes v prostoru hradiště stojí kostel sv. Barbory, fara, bývalá hájovna a škola.

HRADIŠTĚ OSTROV

- **PŘÍSTUPNOST:**

volně přístupné

- **VÝŠE VSTUPNÉHO:**

zdarma

Na ostrožně nad soutokem Úterského a Blažimského potoka se nacházejí terénní pozůstatky pravěkého a raně středověkého hradiště. Protáhlou ostrožnu s plochou hradiště (2 ha) odděluje od okolního terénu sedlo a úzká šíje na severozápadní straně. Tamtéž jsou patrné také dva souběžné valy, z nichž vnější, obloukovitý je vysoký až 4 m. Na vnitřní val navazuje obvodový val, běžící částečně po hraně ostrožny a místy využívající skalní útvary. Hradiště bylo osídlené v pozdní době bronzové, v pozdní době halštatské a v raném středověku.

ZŘÍČENINA HRADU FALKENŠTEJN

- **PŘÍSTUPNOST:**

volně přístupné

- **VÝŠE VSTUPNÉHO:**

zdarma

Zbytky malého šlechtického hradu Falštejn či Falkenštejn leží na ostrožně nad dnešním Starým mlýnem na Úterském potoce. Přesná doba vzniku hradu není známa, předpokládá se, že stál již ve 14. stol. Není znám ani jeho stavitel, ani důvod jeho vzniku. Hrad zanikl nejspíše někdy v průběhu husitských válek – roku 1567 se již výslovně uvádí jako pustý.

Dispozice hradu byla rozdělena na větší lichoběžné předhradí, na západě oddělené od pokračující plochy ostrožny šíjovým příkopem a valy, a dvoudílné hradní jádro na východě, oddělené od předhradí dalším příkopem a využívající výrazný skalní útvar. Zatímco povrch přední části jádra dnes nenesou stopy zástavby, mimo jiné kvůli novodobým úpravám, na okrajích zadní části se dodnes dochovaly nepatrné zbytky budovy, nejspíše obytné věže. Vstup do zadní části jádra zřejmě chránila další stavba, snad jen hrázděného či roubeného charakteru, z níž se dochovaly náznaky základů tesaných do skály. Dochovaly se valy a příkopy.

LITERATURA

ČTVERÁK, Vladimír a kol. *Encyklopedie hradišť v Čechách*, Praha 2003.

SKLENÁŘ, Karel – SKLENÁŘOVÁ, Zuzana – SLABINA, Miloslav. *Encyklopedie pravěku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, Praha 2002.